

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نام موسسه : امام حسین (ع)

ناحیه آموزش و پرورش : ناحیه ۲

نام شهرستان : نیشابور

مدرسه : امام حسین (ع)

(پنجمین جشنواره علمی پژوهشی تا ثریا)

عنوان پژوهش : بررسی نقش کارآفرینی در تولید ملی و حمایت از کار و

سرمایه ایرانی چالش ها و راهکارها

دبیر راهنما : جناب آقای سعدآبادی

پایه و رشته تحصیلی : دهم تجربی

نام پژوهشگر : محمد عرفان حیدری

سال پژوهش : ۹۸-۹۹

چکیده

نخستین ویژگی عصر حاضر، پیچیدگی مسائل پیش رو و سرعت آهنگ تغییرات است. کارآفرینی به عنوان یک پدیده نوین در اقتصاد نقش مؤثری را در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشورها یافته است. به عبارت دیگر در یک اقتصاد پویا، ایده ها، محصولات، و خدمات همواره در حال تغییر می باشند و در این میان کارآفرین است که الگویی برای مقابله و سازگاری با شرایط جدید را به ارمان می آورد. در این مقاله به نقش و جایگاه کارآفرینی در توسعه کشور اشاره شده و کارآفرین به عنوان نیروی محرکه اصلی توسعه جوامع مورد توجه قرار می گیرد. در نظام اقتصادی توسعه یافته نوآوران، صاحبان فکر و ایده سرمایه های اصلی یک بنگاه اقتصادی و از عوامل اصلی توسعه پایدار محسوب می شوند، لذا این مقاله برآنست تا پس از بیان مساله، اهمیت و مفهوم کارآفرینی، نقش کارآفرینی، اهمیت و ضرورت توسعه کارآفرینی و جایگاه آن در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور با توجه چرایی نامگذاری سال 1931 و حمایت از کار و سرمایه ایرانی اشاره نموده و چالشهای پیش رو را بررسی و راهکارها پیشنهاداتی در این راستا ارائه نماید.

واژگان کلیدی: توسعه اقتصادی، تولید ملی، کارآفرینی، کشور.

فهرست مطالب

۱.....مقدمه...

۲.....متن تحقیق.....

۱۲.....نتیجه گیری.....

۱۳.....پیشنهادات.....

۱۵.....منابع.....

مقدمه

امروزه ساختار اقتصادی دنیا با گذشته به طور اساسی تفاوت دارد. توسعه اقتصادی دنیای امروز بر پایه نوآوری و خلاقیت و استفاده از دانش استوار است. این اقتصاد را اقتصاد مبتنی بر دانش یا اقتصاد دانش بنیان گویند. با توجه به روند درحالتسلط در الگوی توسعه کشورها، که توسعه را بر مبنای دانش و قابلیت‌های انسانی عملی میداند و جهتگیری چشمانداز بیست ساله کشورمان که متکی بر اقتصاد دانش بنیان است و استراتژی مناسب دستیابی به آن توسعه کارآفرینی است، ضرورت تدوین و اجرای برنامه ملی توسعه کارآفرینی در جهت دستیابی به هدفهای چشمانداز بیست ساله کشور امری بدیهی به نظر میرسد [اداره کل حمایت و . . . ، .] 1931 کشور ایران دارای منابع و امکانات بسیار زیادی است که بدون استفاده مانده، یا به طور ناکارآمد از آنها استفاده میشود. اولین منبع که در همه کشورهای توسعه یافته محور اصلی ایجاد مزیت رقابتی است، سرمایه انسانی میباشد. در ایران منابع انسانی در خدمت توسعه کشور نیست. علاوه بر بیکاری آشکار و پنهان بخشی از جمعیت، قابلیت‌های بخش توانمند جمعیت کشور، فرصت شکوفایی نمییابد و شاید همین عامل اولین دلیل فرار مغزها از کشور نیز باشد [هاشمی، ۱۹۳۱]. یکی دیگر از نکات بارز در توجیه پرداختن به برنامه توسعه ملی کارآفرینی در جامعه وجود فارغالتحصیلان دانشگاهی (زن و مرد) میباشد که متأسفانه در حال حاضر جزء جمعیت بالای بیکاران جامعه قرار دارند و در اثر نبود مکانیزم‌های حمایتی و سیاست‌های شفاف، جامعه فاقد قدرت استفاده از تخصص و دانش آنهاست بر این اساس توسعه کارآفرینی کشور به منظور دستیابی به هدفهای چشمانداز بیست ساله امری حیاتی است و برای نیل به این اهداف، سیاستمداران به کمک مدیران، اقتصاددانان و کارگزاران بدنبال الگوهایی هستند که نقش کارآفرینی را در توسعه همه جانبه به ویژه اقتصاد کشور تقویت نمایند. با توجه به نامگذاری سال 1931 بتوانیم از تولید ملی کشورمان حمایت و با ایجاد بسترهای لازم در کشور زمینه کارآفرینی را برای جوانان جویای کار فراهم نماییم.

مفاهیم کارآفرین و کارآفرینی

واژه کارآفرینی از کلمه فرانسوی *Entrepreneur* به معنای " متعهد شدن " است . بنابر تعریف واژه نامه « دانشگاهی وبستر : کارآفرین کسی است که متعهد می شود مخاطرات یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی ، اداره و تقبل کند . کارآفرینی عبارتست از فرآیند ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه منحصراً به فردی از منابع به منظور بهره گیری از فرصت ها [سخدری، 1933]. کارآفرین فردی است که یک شرکت را ایجاد و اداره می کند و هدف اصلی اش سود آوری و رشد است . در کشورهای توسعه یافته به کارآفرینی به عنوان راهبردی برای توسعه می نگرند و به دلیل جایگاه ویژه کارآفرینان در روند توسعه پایدار و رشد و شکوفایی اقتصادی، تلاش می کنند افراد را به فعالیت های کارآفرینانه هدایت کنند و در این راه به آموزش کارآفرینی و ترویج و تبلیغ آن اهمیت می دهند . اگر بپذیریم که در قرن حاضر اقتصاد جهان و سرعت رشد اقتصادی بر پایه نوآوری استوار است باید بستر لازم را برای رشد کسانی که ایده را به محصول، علم و دانش را به صنعت تبدیل می نمایند، فراهم سازیم . اینجاست که نقش کارآفرین و نیاز به کارآفرینی در جامعه مشخص می شود لذا می توان گفت : کارآفرین ارتباط دهنده دانش و علوم با صنعت و بازار است .

ضرورت و اهمیت موضوع کارآفرینی

نظر به اهمیت موضوع و نقش کارآفرینی در اقتصاد ملی و جهانی، تولید ثروت و ایجاد اشتغال به تدریج نه تنها اقتصاددانان بلکه صاحب نظران سایر رشته ها از جمله روانشناسان، جامعه شناسان و حتی تاریخ دانان، از زوایای مختلف موضوع را بررسی و به ارائه تعاریفی از کارآفرینی پرداختند . اما با تمام تفاوت ها در تعاریف تقریباً همگی بر نوآوری بودن، تصمیم گیر بودن، متعهد بودن و مخاطره پذیر بودن کارآفرین اتفاق نظر [. دارند] اکبری، 1931 کارآفرین، نوآور و خلاق، مخاطره پذیر و مسئولیت پذیر است . او هدف گرا، واقع گرا و رشدگراست . کارآفرین دارای عزم و اراده، اعتماد به نفس و استقلال طلب است . قدرت تخیل، دوراندیشی، خودجوشی، بصیرت، تفکر مثبت، توانمندی در ایجاد ارتباط از دیگر ویژگی های کارآفرینان است . جاذبه اصلی کارآفرینی چه در بعد فردی و چه در بعد سازمانی آن بی حد بودن نوآوری است . کارآفرینان با ویژگی خلاقیت، براساس فرصت ها در زمان های مناسب قادرند محصولی جدید یا خدماتی نو به بازار ارائه نمایند . نوآوری فرایندی است پایان

ناپذیر، زیرا نمی توان برای تولید علم حد و مرزی قائل گردید. در اقتصاد مبتنی بر دانش، نوآوران و صاحبان فکر سرمایه های اصلی شرکت های تولیدی و کارآفرین هستند. امروزه 17 تا 11 درصد سود در شرکت های نرم افزاری و دارویی از طریق سرمایه های عقلانی کارکنان حاصل می گردد. در کشورهای جنوب شرقی آسیا 31 % کل بنگاه های اقتصادی و صنعتی کشورها را (SME) ها تشکیل داده و به عنوان رکن اساسی در اقتصاد و اشتغال کشورها تاثیر گذارند. در کشور ما مراکز حمایت از کارآفرینان بسیار محدود و کارآفرین با تمام مشکلات ضمن تلاش جهت تبدیل ایده به محصول باید تمام خطر سرمایه گذاری را خود عهده دار باشد. همانطور که در سطور پیشین گفته شد، دستیابی به آرمانهای چشمانداز بیست ساله که جایگاه شایسته های را برای کشور فراهم میکند و همچنین حل مشکلات فعلی جامعه نیز تنها از طریق اجرای استراتژی توسعه کارآفرینی و به تعبیری جایگزینی اقتصاد کارآفرینی بجای اقتصادی نفتی امکانپذیر است. بدون توجه به نقش کارآفرینی در توسعه کشور، تحقق هدفها امکانپذیر نیست و تلاش های در حال انجام را ناکام میگذارد و با ادامه وضع موجود، همچنان منابع را به هدر میدهد و حجم و پیچیدگی مشکلات را اضافه میکند. بنابراین توجه جدی به موضوع کارآفرینی و تدوین و اجرای برنامه ملی توسعه کارآفرینی برای کشور بسیار حیاتی است. لذا کارآفرینی بعنوان یکی از مهمترین محورهای اصلی رشد و توسعه اقتصادی و پایدار به دلایل زیر دارای اهمیت است:

عامل افزایش سرمایه گذاری و به تبع آن افزایش سود و سرمایه سرمایه گذاران می شود. سبب ایجاد فرصتهای تازه در بازار کار و راهکار موثری در ایجاد اشتغال مولد و پایدار در کشور است.

موجب دگرگونی ارزشها و تحول ماهیت آنها می شود و ارزشهای تازه ای بوجود می آورد. موجب آسان شدن روند رشد و توسعه کشور می شود.

محیط و شرایط لازم را برای تولید کالاها، محصولات و بازاریابی آنها فراهم می سازد. کارآفرینی سبب پیدایش محصولات، خدمات، روشها، سیاستها، افکار و راهکارهای نو برای حل مشکلات جامعه می شود.

عامل تقویت و تکامل صنایع داخلی است و زمینه رقابت صنایع داخلی با صنایع خارجی فراهم می آورد و منجر به افزایش صادرات و دریافت ارز برای کشور میشود.

باعث رقابت، تقویت و تکامل صنایع مشابه داخلی با یکدیگر و سرانجام موجب بهبود و افزایش سطح کیفیت کالاها می شود. عامل توسعه اقتصادی، رفاه و تأمین اجتماعی جامعه است.

مزایای کارآفرینی

چرخ توسعه اقتصادی همواره با توسعه کارآفرینی به حرکت در می آید. توسعه کارآفرینی موجب افزایش منابع ملی، کاهش نرخ بیکاری، تعادل ساختاری و توسعه شهرها و روستاها می باشد [بهرامی زاده، .]. [1933 از مزایای کارآفرینی می توان به عامل ترغیب و تشویق سرمایه گذاری، عامل تغییر و نوآوری، تحریک و تشویق حس رقابت، افزایش کیفیت زندگی و افزایش رفاه جامعه، تولید و توزیع ثروت (عدالت)، افزایش اعتماد به نفس (فرد، جامعه، کشور) و توسعه تکنولوژی اشاره نمود.

چهار جنبه اساسی کارآفرینی

کارآفرینی مستلزم وقت، زمان، و تلاش کافی است

پاداشهای کارآفرین

کارآفرینی مستلزم فرآیند خلق است

وجود ریسکهای اجتناب ناپذیر

توسعه کارآفرینی و تولید ملی

توسعه کارآفرینی در کشور ضمن فراهم آوردن زمینه رشد و توسعه پایدار، مسائل و مشکلات جاری از جمله فقر، نابسامانی اجتماعی و فرهنگی، بیکاری دانش آموختگان دانشگاهی و معضل انبوه سایر بیکاران را مرتفع خواهد کرد [جهانگیری، .]. [1931 دستیابی به رشد و توسعه اجتماعی به عنوان یک چشم انداز ملی مهمترین آرزوی هر ملتی است اما تحقق چنین چشم اندازی نیاز به تدوین و اجرای راهبردهای اثر بخش دارد. کارآفرینی یکی از اجرایی ترین این راهبردها است. بر این اساس، دستیابی به چشم انداز بیست ساله کشور که چارچوب اصلی چهار برنامه پنج ساله آینده کشور را شکل می دهد، مستلزم توسعه کارآفرینی در ایران اسلامی است.

در واقع کارآفرینی که به مفهوم کشف و بهره برداری از فرصت ها به منظور ارزش آفرینی در حوزه های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه است، پایه و اساس توسعه همه جانبه محسوب می شود. مطالعات و تحقیقات نشان می دهد کارآفرینی نقش شایسته و بایسته ای در رشد اقتصادی، حضور فعال در بازارهای جهانی، رقابت، اشتغال زایی پایدار، توسعه عدالت، کاهش فقر، درآمد ملی و حل مشکلات جامعه دولت و بخش عمومی دارد. واقعیت این امر این است که توسعه در کشور اسلامی ما مستلزم ظرفیت سازی کارآفرینانه در بخش های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه است. این امر منجر به پرورش افرادی می شود که می توانند در بخش های مختلف جامعه، کسب و کارهای نوین ایجاد

کنند، ظرفیت های موجود را توسعه دهند و با نوآوری، مشکلات جامعه، دولت و بخش عمومی را کاهش دهند. در توسعه پایدار، کیفیت زندگی نشاط و امید به زندگی و اقتدار ملی در ایران اسلامی را به دنبال دارد. بنابراین توسعه کارآفرینی برای تامین نیازهای کشور و دستیابی به هدف های کشور ضروری است.

نقش کارآفرینی در توسعه اقتصادی و اجتماعی جامعه

توسعه کارآفرینی عبارت است از افزایش احتمال و نرخ وقوع رفتار کارآفرینانه در کلیه ابعاد کارآفرینی، به عبارت دیگر افزایش فرصتهای کارآفرینی، افزایش علاقه و انگیزه شهروندان برای انجام فعالیتهای کارآفرینانه و توانمندسازی آنها برای موفقیت در اجرای فرآیند کارآفرینی با این تعریف برنامه ملی توسعه کارآفرینی، مفهوم وسیع آن را در برمی-گیرد و شامل ایجاد کسب و کارهای جدید، توسعه کسب و کارهای موجود، توسعه کارآفرینی و عناصر تأثیرگذار در برنامه توسعه کارآفرینی در کشور، حل مشکلات جامعه، دولت و بنگاهها و بهبود زندگی فردی و اجتماعی است {شفقت، [1931 و [سخدری، .] 1933 توسعه کار آفرینی و نقش کارآفرینان در جامعه منشأ آثار ارزشمندی است که در ذیل به اجمال به آنها اشاره می شود:

رابطه تنگاتنگ کار آفرینی و ایجاد اشتغال، به گونه ای است تجارب کشورهای مختلف نشان میدهد هر گاه فعالیت های کار آفرینی در یک جامعه کند و آهسته شود نرخ بیکاری آن جامعه فزونی خواهد یافت.

کار آفرینی موجب توزیع متناسب در آمدها و کاهش اضطراب های اجتماعی می شوند کار آفرینی موجب بهره برداری از منابع و فعال شدن آنها برای توسعه کشور می شود بهبود کیفیت زندگی ، کشف نیازها ، ابداع و توسعه کالاها و ایجاد خدمات جدید از جمله ویژگیهای کار آفرینان است.

وضع کلی تولید ملی

•معاملات خارجی (فضای باز-)

•دولت (نقش- نظارتی و هدایتگری قوی)

•بازارهای مالی (کارایی-)

•فن آوری (بخشهای تحقیق و توسعه مجهز و پیشرفته-)

•زیرساختهای فیزیکی-

•مدیریت (مهارتهای مدیریتی-)

•بازار نیروی کار (انعطاف پذیر-)

•موسسه های عمومی-

کارآفرینی را مفهومی ایده آل می داند « شومپیتر . » کارآفرینی نقش بسیار کلیدی در رشد و توسعه ی اقتصادی جوامع دارد که بعنوان موتور ثنوری پویای توسعه اقتصادی ایفای نقش می نماید که بدون آن هیچ کشوری نمیتواند به توسعه ی اقتصادی دست یابد .

عوامل و شرایط مناسب برای توسعه کارآفرینی

واقعیت این است که برخورداری از سطوح بالای کارآفرینی در جامعه مستلزم ایجاد و توسعه زمینهای آن است و در این میان وجود شرایط مناسب برای توسعه کارآفرینی بسیار حائز اهمیت است . اصولاً عوامل و شرایط مناسب برای کارآفرینان از سه بُعد زیر قابل بررسی است [نیکپور، 1937]

الف) آنچه که مشخص می کند کارآفرینان چه می توانند انجام دهند (منابع در دسترس)
ب) آنچه که کارآفرینان می خواهند و تمایل دارند انجام دهند (استراتژیها و اهدافشان)
ج) و نهایتاً آنچه که کارآفرینان باید انجام دهند (تهدیدات و فرصتهای محیطی)

نگاه کلی بر جایگاه کارآفرینی در ایران

براساس آخرین نظرسنجی که تحت عنوان فرهنگ کار و نگاه ایرانیان به آن انجام شده است، فقط % 42 از جمعیت ایران خواهان شغلهای ثابت اداری و یا در چارچوب شغلهای وظیفه گرائی هستند [همیار کارآفرین، 1937]

متأسفانه در کشورمان ، تا به حال به تعریف جامعی از کارآفرینی نرسیده ایم، تعاریف ارائه شده توسط مدیران اجرایی و مردم متفاوت و حتی گاهی غلط است . اصلی ترین و عمده ترین دلیل این تفاوت ها به نوبا بودن مبحث کارآفرینی در کشور باز می گردد، هنوز در ابتدای راه هستیم، در مقایسه با کشورهای چون آمریکا و هند که سالیان طولانی در این حوزه تجربه دارند، عمر آموزش و پژوهش کارآفرینی در ایران هنوز به یک دهه نرسیده است [محمد داودی، .] 1931 هر چند معتقدیم با این عمر کم قدم های مناسبی برداشته شده است .

ویژگیهای بازار کار و اشتغال ایران

چند مورد از ویژگیهای بازار کار و اشتغال در ایران به صورت زیر خواهد بود [شعبانیان، 1931]

توزیع جمعیت شاغل بر حسب بخشهای عمده اقتصادی

در کشورهای توسعه یافته کشاورزی %1 ، صنعت % 21 و خدمات % 17 می باشد .

در ایران : به عنوان کشور در حال توسعه کشاورزی % 21 ، صنعت % 22 و خدمات 19 %
تا 4 درصد منابع مالی کشور به بخش خدمات اختصاص دارد.

تحولات جمعیت و بازار کار ایران

افزایش نرخ رشد جمعیت فعال می تواند تهدید یا هم فرصتی برای جامعه ما باشد . جمعیت 91 میلیونی زیر 21 سال برای یک کشور موهبت است اگر بتوان با آموزش، از امید و تخیل آنان و با اشتغال، از توان و تکاپوی آنان سود جست و آنان را در فرایند تولید به مثابه داده های کلیدی چون سرمایه انسانی و طلای خاکستری به جای اکسیر سیاه نفت تلقی کرد.

فرهنگ کار و فرصت های شغلی

هم اکنون بخش اعظمی از فعالیتهای خدماتی که نیاز به سرمایه گذاری چندانی ندارد، به دلیل مشکلات فرهنگی از چرخه ارزش اجتماعی خارج شده اند . برای مثال فعالیتهای خدماتی همچون کارهای خانگی، توزیع نیازهای خانوادگی و خدمات توریستی و غیره در کشور ما کارهایی بی ارزش تلقی می شوند، در حالی که می توانند بسیار اشتغالزا باشند . شاید مهمترین توجه دولت باید به بررسی و بازسازی ارزش فعالیتهای خدماتی متمرکز شود .

فضای کسب و کار و اشتغال دانش آموختگان :

الف) اقتصاد بسته و دولتی که طبیعتاً این اقتصاد بسته و غیر آزاد ، رقابتی هم ندارد .
ب) این است که ایران در درون خود با محدودیت آزادی عمل فعالان اقتصادی روبرو است و شرکتهای دولتی و خصوصی گرفتار ضوابط دولتی هستند . بنابراین به دلیل اینکه مقررات زیاد، نوعی از مداخله دولت در اقتصاد می باشد و حالت باز دارندگی دارد، می بایستی از اقتصاد ایران مقررات زدایی صورت گیرد .

بهره وری و اشتغال

ملاحظه درآمد بیشتر یک دانش آموخته دانشگاه در مقایسه با فارغ التحصیل دبیرستانی ممکن است ما را به این نتیجه برساند که مدرک دانشگاهی، باعث کسب درآمد بیشتر وی شده است . اما پاسخی که سرمایه انسانی بدین امر می دهد آن است که آموزش های دانشگاهی، فرد را در فرایند تولید کالا و خدمات، مولد تر ساخته است و وی نسبت به قابلیت های درونی خویش و فرصت های محیطی آگاه تر و هوشیار تر است . در نتیجه انتظار می رود از زندگی خود بهره بیشتری بدست آورد .

تجارت الکترونیک و اشتغال

فقدان تعریف و قوانین واضح در امر تجارت الکترونیک باعث می شود که افراد، کمتر برای انجام سرمایه گذاری و کارهای بازرگانی از طریق کامپیوتر، تمایل نشان دهند. لذا توجه مسئولین به قانونمند کردن تجارت الکترونیک و شاخه های فرعی آن یعنی بازاریابی الکترونیکی، باعث می شود که علاقه مندان با اشتیاق و تمایل بیشتری به سمت تجارت الکترونیک روی آورند.

بخش خصوصی و جذب دانش آموختگان

یکی از دلایل عدم موفقیت بخش خصوصی در امر اقتصاد، جدای از سایر عوامل، فقر تخصص تولید کنندگان بخش خصوصی است، زیرا در ایران مالکان بخش خصوصی بیشتر صاحبان سرمایه بوده اند تا افراد متخصص. در حال حاضر فقط ۹٪ دانش آموختگان دانشگاه ها در بخش خصوصی فعالیت دارند. نقش کارآفرینی در توسعه اقتصادی پایه گذار و آغاز اعمال تغییرات ساختاری در فعالیت اقتصادی و اجتماع رشد اقتصادی و افزایش بازده (تولید سرمایه) تولید محصولات و خدمات جدید جلب سرمایه گذاری در فعالیت کارآفرینانه جدید.

بررسی موانع توسعه کارآفرینی

موانع کارآفرینی از سه بعد عوامل ضدانگیزی، موانع قانونی و محیط کسب و کار مورد بررسی قرار گرفت و نتایج زیر حاصل شد: خطرپذیری مالی زیاد و ترس از دست دادن سرمایه شخصی مهمترین عامل ضد انگیزی از نظر پاسخ دهندگان بوده است. عدم دستیابی به منابع مالی برای سرمایه گذاری، موانع اداری، هزینه ها و فقدان مهارتها از دیگر عوامل ضدانگیزی ذکر شده است موانع توسعه کارآفرینی در ایران به ترتیب اهمیت عبارتند از [جاهدی کورعباسلو، 1931

قوانین و مقررات بانکی، قوانین مالیاتی، قانون تجارت، قانون کار، وجود انحصارات دولتی ناشی از قوانین و مقررات، قوانین و مقررات گمرکی، قانون شهرداری، قوانین و مقررات صادرات و واردات، قانون و مقررات ورشکستگی، قوانین ثبت شرکتهای، قانون تجمیع عوارض، قوانین حقوق مالکیت معنوی و ثبت اختراع و قوانین زیست محیطی. بررسی موانع و مشکلات کارآفرینی بدون بررسی و شناخت محیط کسب و کار کامل نخواهد شد. طبق نظر کارآفرینان برگزیده، نارساییهای محیط کسب و کار برای شرکتهای جدید و در حال رشد به ترتیب اهمیت عبارتند از [شعبانیان، 1931 فقدان زیرساختهای تجاری، تخصصی و حرفه ای مورد نیاز شرکتهای جدید و در حال رشد عدم حمایت هنجارهای اجتماعی و فرهنگی از کارآفرینی نبود زیرساختهای مناسب فیزیکی برای این شرکتهای فقدان وجود حمایت مالی کافی از این شرکتهای

ناکافی بودن برنامه های دولتی برای کمک به شرکتهای مذکور عدم تاکید نظام تعلیم و تربیت بر توسعه کارآفرینی

نبود فضای آزاد بازار

ناکافی بودن سیاستهای دولتی برای شرکتهای جدید
عدم انتقال شایسته نتایج تحقیق و توسعه دولت به شرکتهای

مزیت‌های ایران در ایجاد کار آفرینی

[مزیت‌های اصلی توسعه کارآفرینی در ایران عبارتند از] ازکیا، 1933

جغرافیای چند آب و هوایی / موقعیت ژئوپولیتیکی

جمعیت مستعد فراوان تحصیلکرده / با نرخ بالا

وجود نفت و گاز و صنایع پتروشیمی

دسترسی به مواد اولیه آسان فراوان / معادن

اقدامات کارآفرینی در ایران

باتوجه به وضع موجود، باید نگاه جامع و بلندمدت به کارآفرینی داشته باشیم برای تعالی و توسعه کارآفرینی در کشور اقدامات مناسبی صورت گرفته است. اقدامات فرهنگی چون؛ برگزاری جشنواره کارآفرینان برتر کشور، راه اندازی دانشکده کارآفرینی، دبیرخانه کاراد، پارک های علم و فناوری دانشگاه ها و تعیین روز ملی کارآفرینی از اقدامات مثبتی است که صورت پذیرفته و زمینه ساز حرکت به سوی فرهنگ کارآفرینی محسوب می شود [حکمت، 1931

در حال حاضر باید به دنبال تربیت و آموزش کارآفرینان و مربیان کارآفرینی باشیم، آموزش های کارآفرینی باید کاربردی باشد تا ایده ها بتوانند تجاری سازی شوند. باید برای نهادینه سازی کارآفرینی در کشور فعالیت های بی شماری را انجام دهیم

چرایی نامگذاری سال جاری

درباره چرایی نامگذاری سال جاری (1931) (به این نام می توان مهمترین برداشت را اهمیت حیاتی مسأله تولید و بهره وری داخلی با توجه به تحریم های اقتصادی کشور و ظرفیت های کلان اقتصادی معطل مانده و تعطیل شده در

بخش های مختلف صنعتی و کشاورزی به دلیل برخی سیاستگذاری های، وجود ظرفیت های متعدد بالقوه برای بهره برداری از قبیل ذخایر خدادادی، سوخت های فسیلی، ذخایر معدنی و

بسیار متنوع، نیروی انسانی کارآزموده و نهایتاً ایجاد روندی منطقی در حمایت از صنایع گوناگون با هدف رفع نیازهای داخلی که بنیان استقلال به شمار می رود و نیز ایجاد اشتغال واقعی و پایدار و به ویژه صیانت از اشتغال موجود برشمرد، ولی این نامگذاری در واقع یک نشانه گذاری و سیاستگذاری است که با توجه به شرایط کنونی کشور، نشان دهنده اهمیت مبحث تولید و صیانت از سرمایه های داخلی در راستای رشد و توسعه کشور است؛ اما رسیدن به این هدف مهم و متعالی مستلزم ملزوماتی است که نیازمند توجه جدی دولتیان به عنوان مجریان اقتصاد کلان کشور و نیز قوه مقننه به عنوان سیاستگذار و قوه قضاییه به عنوان ضابط نظام در عرصه حمایت از فعالیتهای سالم اقتصادی است.

هم اکنون حمایت نکردن از بخش تولید در کشور، دغدغه اصلی به ویژه بخش خصوصی است؛ بنابراین، توجه به بخش تولید و افزایش بهره وری و نیز صیانت از سرمایه های ملی با چالش های جدی روبه روست که می بایست در مرحله نخست، این چالش ها شناسایی و رفع و زمینه برای ایجاد بهره وری و اشتغال پایدار فراهم شود:

تقویت نکردن تولید و سرمایه گذاری پایدار
فقدان خصوصی سازی صنایع کوچک و بزرگ
حمایت نکردن از کارآفرین و سرمایه گذار
اقتصاد دانش بنیان

حمایت از کار و سرمایه ایرانی

تولیدی که بر پایه های سرمایه های انسانی و اجتماعی شکل گیرد، سرریز های مثبت خارجی (صرفه های ناشی از مقیاس، افزایش توان رقابت پذیری، افزایش بهره وری و غیره) خواهد داشت و این سرریزها عامل بالا بردن بیشتر تولید شده و ازسویی با ایجاد بسترهای خصوصی سازی و کارآفرینی در کنار فراهم کردن ابزار بهره وری (سرمایه های انسانی و اجتماعی) تمایل به سرمایه گذاری در تولید را افزایش داده و بازار را به سمت رقابتی شدن می برد و آنجاست که قیمت رقابتی یکی از ثمرات مثبت بازار رقابتی است، شکل می گیرد. به این ترتیب، در شرایطی که تمایل به سرمایه گذاری در تولید وجود ندارد، افزایش هزینه های تولید به امید رقابتی شدن نه تنها عامل رقابتی شدن نمی شود، بلکه بیشتر از آن که عامل افزایش انگیزه های سرمایه گذاری مولد باشد، با مولد کشی و از بین بردن انگیزه های مولد، نامولد پروری خواهد کرد.

راه اصلی برای این که تولید خودش، خودش را قوی کند، این است که بر پایه سرمایه های انسانی و اجتماعی شکل بگیرد. برای این امر لازم است که دانش داخلی سوار بر

تکنولوژی وارداتی شود. برای این که دانش سوار بر تکنولوژی وارداتی شود دولت باید حمایت کند. حمایت در سرمایه گذاری در امر تحقیق و توسعه، بزرگترین رسالت امروز دولت ایران در سال رونق تولید است. این امر سبب ایجاد سرمایه های اجتماعی شده و به دنبال آن، تولید از ثمرات مثبتی که کشورهای توسعه یافته از تولید خویش بهره مند می شوند، بهره خواهد برد. هم اکنون حمایت های دولت بیش از آنکه نقش ایجادانگیزه برای سرمایه گذاری در امر تولید داخلی را داشته باشد، انگیزه کش است و عملاً ثمری جز رکود تورمی و واردات گسترده ندارد؛ یعنی افزون بر آنکه تمایل به تولید را کاهش می دهد، امکان تولید را نیز کاهش می دهد. پس برای رونق تولید، دولت باید حمایت کند. منتهی حمایت درست نه عدم حمایت و نه تخریب و نه حمایت نادرست. در این باره باید گفت، دادن نقدینگی تنها یک حمایت نادرست است. دادن ارز دولتی و نقدینگی باید در کنار سرمایه گذاری دولت در امر تحقیق و توسعه باشد. سرمایه گذاری در این امر، سبب ایجاد سرمایه های انسانی و شکوفایی سرمایه انسانی و اجتماعی می شود که این دو سرمایه ابزار بهره وری و عامل سرریزهای مثبت تولید از طریق سوار کردن دانش بر تکنولوژی خواهد شد. به بیان دیگر، کارآفرینان خلاق و ماهر از راه اعتماد، به انباشت دانش کمک کرده و حال نوبت آن است که دانش عملی شود. عملی شدن دانش نظری، رقابت بر سر سرمایه های انسانی و اجتماعی را به صورت طبیعی در جامعه ایجاد خواهد کرد و دیگر لازم نیست دولت برای سرمایه گذاری در امر دانش سرمایه گذاری کند، چرا که عملی شدن دانش، خودش عامل رقابت بر سر انباشت دانش و ایجاد بسترهای کارآفرینی می شود. به هر ترتیب، انباشت دانش کمک به بومی کردن تکنولوژی وارداتی شده و دانش را سوار بر تکنولوژی وارداتی خواهد کرد. چنین تولیدی که از سواری خوردن دانش بر تکنولوژی تغذیه می کند، علاوه بر در دست گرفتن تولید، ثمرات مثبت و ابزار قدرت و تشدید ابزار قدرت را ایجاد می کند، چرا که چنین تولیدی دانش را ارزشمند می کند و از آن جا که دانش ثمره سرمایه های انسانی و اجتماعی است، این دو ابزار را روز به روز قوی تر و بزرگتر می کند.

نتیجه گیری

با توجه به سطح فرهنگی، روابط اجتماعی، نظام آموزشی، نوع حمایت های دولتی، زیر ساخت های اجتماعی، دسترسی به سرمایه های خطر پذیر، مهارت های کسب و کار و سطح فناوری، سطح کارآفرینی در بین کشورهای مختلف بسیار متفاوت است. کارآفرین دارای عزم و اراده، اعتماد به نفس و استقلال طلب است. قدرت تخیل، دور اندیشی، خودجوشی، بصیرت، تفکر مثبت، توانمندی در ایجاد ارتباط از دیگر ویژگی های کارآفرینان است. قطعاً امروز یکی از دغدغه های اساسی در کشور ایجاد کار و اشتغال مولد برای جوانان است. بنابراین باید با توجه به نامگذاری سال (1931) برنامه ریزی دقیق انجام و بستر لازم را فراهم نمود، تا یادگیری و خلاقیت در جامعه به یک فرهنگ تبدیل شود. باید روح کارآفرینی در سراسر کشور گسترده گردد تا جوانان کشور با شور و اشتیاق وارد فعالیت های کارآفرینی شوند و خود مولد کار باشند نه به دنبال کار در جامعه سرگردان به سر برند. ایران فردا را ایران « برای رسیدن به این هدف که باید « کارآفرین بسازیم برای مواردی همانند موارد اشاره شده ذیل که به عنوان پیشنهاد مطرح شده برنامه اجرایی تهیه کنیم و مصمم و معتقد باشیم که راه گریز از بحران بیکاری و راه توسعه اقتصادی و صنعتی جز از راه توسعه کارآفرینی میسر نخواهد بود.

پیشنهادات

کارآفرینی به عنوان یک پدیده نوین در اقتصاد نقش مؤثری را در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشورها یافته است.

کارآفرینی در اقتصاد رقابتی و مبتنی بر بازار امروزه دارای نقش کلیدی است. به عبارت دیگر در یک اقتصاد پویا، ایده‌ها، محصولات، و خدمات همواره در حال تغییر می‌باشند و در این میان کارآفرین است که الگویی برای مقابله و سازگاری با شرایط جدید را به ارمغان می‌آورد. از این رو در یک گسترده وسیع تمام عناصر فعال در صحنه اقتصاد (مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان، سرمایه‌گذاران) باید به کارآفرینی بپردازند و به سهم خود کارآفرین باشند. آنچه در این رابطه اهمیت دارد این است که علیرغم اهمیت روزافزون این پدیده و نقش فزاینده آن در اقتصاد جهانی کمتر به این موضوع پرداخته می‌شود. وضعیت اقتصادی کشور و ترکیب جمعیتی امروزه بیش از پیش ما را نیازمند یافتن زمینه‌های پیشرو در صحنه اقتصادی می‌کند و در این راستا ضرورت داشتن مدل، الگوها و راهکارهای مناسب جهت آموزش، تربیت و استفاده بهینه از نیروی فعال و کارآفرین بیشتر می‌شود.

آموزش مهم‌ترین و کلیدی‌ترین نقش در توسعه کارآفرینی دارد. باید موسسات آموزشی اعم از دبیرستان‌ها، مراکز آموزش حرفه‌ای، دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها آموزشهای لازم را جهت توسعه کارآفرینی و فرهنگ سازی در دستور کار خود قرار دهند، در آموزشها باید به ابداع و خلاقیت بها داده شود نه محفوظات.

نقش کارآفرین در توسعه صنعتی، اقتصادی و ایجاد اشتغال در جامعه باید به صورت یک باور همگانی درآمد و این اعتقاد به وجود آید رشد و توسعه از طریق نوآوری و خلاقیت « اقتصاد دانش محور » که در دنیای امروز و در امکان پذیراست.

انجام تحقیقات بنیادی به عنوان پایه و اساس تولید علم و تحقیقات کاربردی به عنوان به کارگیری مبانی علمی در توسعه فناوری مورد حمایت و نتایج حاصله به طور پیوسته ارزیابی و دستاوردهای آن به زبان ساده در سطح جامعه ترویج می‌شود تا در ذهن جوانان شکوفه های نوآوری و خلاقیت شکل گیرد.

بخش های تحقیق و توسعه (R&D) شرکت ها باید حمایت شوند و به نقش کارآفرینان در تولید محصولی جدید و فرآیندهای نو در تولید بها داده شود. میدان رشد برای افراد خلاق

و کارآفرین باز باشد، تا هم افزایشی لازم در مراکز تحقیق و توسعه به وجود آید و انگیزه کار مضاعف گردد.

مراکز مالی حمایت کننده از کارآفرینان در سراسر کشور فراگیر گردد. دولت و موسسات مسئول توسعه فناوری با مکانیزمی (ساز و کاری) مناسب این مراکز را پشتیبانی و بخشی از خطر سرمایه گذاری را قبول نمایند. قوانین و مقررات مالی و مالیاتی به گونه ای تدوین شود که انگیزه لازم جهت فعالیت های کارآفرینی به وجود آید. خرید تولیدات شرکت های کارآفرین و سایر محصولات داخلی باید با برنامه ریزی مناسب مورد حمایت دولت قرار گیرد، به گونه ای که ضمن ایجاد انگیزه برای تولیدات داخلی به رقابت پذیر بودن محصولات نیز توجه شود.

افراد کارآفرین مورد حمایت و احترام باشند و کسب درآمد و ثروت از طریق کارآفرینی یک ارزش محسوب گردد.

منابع

- اداره کل حمایت و هدایت کارآفرینان اشتغال زنان و فارغ التحصیلان، (1931)، تبیین سیاستها و برنامه های وزارت کار و امور اجتماعی در ارتباط با کارآفرینی، مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی، (هاشمی، حمید، 1931) (نمای کارآفرینی در جهان، موسسه کار و تامین اجتماعی
- ، (سخدری، سید جواد، 1933) (مزایا و منافع کارآفرینی، مدیر مرکز کارآفرینی و اشتغال
- اکبری، فاطمه،) 1931)، کارآفرینی در ایران، دانشگاه جامع علمی کاربردی
- بهرامی زاده،) 1933)، رویکردهای نوین در کارآفرینی، معاون دفتر فناوری اطلاعات استانداری خراسان رضوی
- جهانگیری، علی،) 1931)، توسعه پایدار و کارآفرینی در دولت، مجله مدیریت تولید، شماره 13 ، ص 19 41
- شفقت، ابوطالب و همکاران،) 1931)، ارائه الگوی کارآفرینی روستایی در توسعه اقتصادی و اجتماعی، همایش
- ملی توسعه پایدار روستایی با تاکید بر بخش کشاورزی
- نیکپور، هدیه،) 1937)، نقش کارآفرینی در توسعه اقتصادی و صنعتی،
- Web site: <http://tanin2text.blogfa.com/post-316.aspx>
- همیار کارآفرین،) 0931)، زمینه های تحقیقاتی مناسب در کارآفرینی
- Web site: <http://www.hamyarekarafarin.com/karafarini4.html>
- محمد داودی، امیر حسین،) 1931)، توسعه پایدار و کارآفرینی در دولت، مجموعه مقالات علمی رشته مدیریت
- آموزشی، برنامه ریزی درسی و آموزشی
- شعبانیان، ف،) 1931)، نقش کارآفرینی در رشد و توسعه پایدار،
- Web site: <http://paradise1386.blogfa.com/post-10.aspx>
- جاهدی کورعباسلو، حمید،) 1931)، نقش کارآفرینان در توسعه ملی،
- Web site: <http://ulduztourism.com/tourismeducation/managementarticle/819-karafarinan-toseae-melli.html>